KESKKONNAAMET

K O R R A L D U S

15. veebruar 2024 nr 1-3/24/45

08.11.2023 korralduse nr 1-3/23/619 „Hundi küttimismahu kehtestamine 2023/2024. jahiaastaks" muutmine

1. OTSUS

Arvestades punktis 2 esitatud asjaolusid ja kaalutlusi ning võttes aluseks HMS § 64 lõiked 1−3, § 65 lõike 2, § 68 lõike 2, JahiS § 22 lõike 2 ning keskkonnaministri 30.09.2020 määrusega nr 47 kehtestatud "Keskkonnaameti põhimääruse" § 7 lõike 2 punkti 6 ja § 8 lõike 2 punkti 18 alusel, otsustan:

1.1. Kehtestada 2023/2024. jahiaasta hundi (*Canis lupus*) küttimismahuks Eesti Vabariigi territooriumil (esimese, teise ja kolmanda osana) kokku 164 isendit ja kinnitada küttimismahu jagunemine ohjamisalade vahel.

1.2. Muuta Keskkonnaameti 08.11.2023 korralduse nr 1-3/23/619 „Hundi küttimismahu kehtestamine 2023/2024. jahiaastaks" (muudetud 22.12.2023 korraldusega nr 1-3/23/691) lisa 1 ning asendada muudetav lisa 1 käesoleva korralduse lisaga 1 (lisatud).

Korraldust on võimalik vaidlustada haldusmenetluse seaduses või halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras, esitades 30 päeva jooksul korralduse teatavakstegemisest vaide Keskkonnaametile või kaebuse halduskohtusse.

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD KAALUTLUSED

2.1. Keskkonnaameti 08.11.2023 korraldusega nr 1-3/23/619 „Hundi küttimismahu kehtestamine 2023/2024. jahiaastaks" (edaspidi *08.11.2023 korraldus*) kehtestas Keskkonnaamet 2023/2024. jahiaasta hundi (*Canis lupus*) esmaseks küttimismahuks Eesti Vabariigi territooriumil kokku 144 isendit ning määras kehtestatud küttimismahu jagunemise korralduse lisas 1 toodud ohjamisaladel.

2.2. Keskkonnaameti 08.11.2023 korraldust on varasemalt muudetud Keskkonnaameti 21.11.2023 korraldusega nr 1-3/23/634 (edaspidi *21.11.2023 korraldus*) ja 22.12.2023 korraldusega nr 1-3/23/691 (edaspidi *22.12.2023 korraldus*). 21.11.2023 korraldusega täpsustati huntide küttimistingimusi ohjamisaladel (küttimismahtu korraldusega ei muudetud). 22.12.2023 korraldusega suurendati ohjamisaladel huntide küttimismahtu 13 isendi võrra, 157 isendini.

2.3. 14.02.2024 seisuga on 157 küttida lubatud hundist kütitud kokku 132 isendit ning huntide küttimismaht on realiseeritud suuremas osas või täielikult osadel ohjamisaladel (sh Harju ja Valga-Tartu).

2.4. 08.11.2023 korralduses selgitati, et sarnaselt varasemate aastatega määratakse hundi küttimismaht vähemalt kahes osas: küttimismahu esimene osa hundi jahiaja alguseks ning teised osad jahiaja jooksul vastavalt kogunenud informatsioonile hundikarjade tegeliku arvu, leviku ja suuruse kohta ning küttimismahu esimese osa realiseerimisele. Vastavalt Keskkonnaagentuuri ulukite seire aruande[1] lisas „Ettepanek hundi küttimise korraldamiseks 2023. aastal"[2] esitatud ettepanekule teeb Keskkonnaagentuur küttimismahu teiste osade määramise operatiivsuse huvides ettepaneku otse Keskkonnaametile. Küttimismahu teiste osade määramine erinevatele ohjamisaladele võib toimuda sõltuvalt olukorrast eri aegadel.

2.5. 07.02.2024 e-kirjaga tegi Keskkonnaagentuur Keskkonnaametile ettepaneku[3] (edaspidi *07.02.2024 ettepanek*) seoses hundi küttimis-, vaatlus- ja kahjustusandmetest lisandunud teabega hundi leviku ja arvukuse kohta 2023. aastal tõsta küttimismaht algselt 144 isendilt (suurendatud 22.12.2023 korraldusega 157 isendini) 164 isendini. Seejuures tehti ettepanek Ida-Harju ohjamisalale määratud hundi küttimismahtu lubada realiseerida lisaks eelmainitud ohjamisala jahipiirkondadele ka Harju ohjamisala jahipiirkondades. Lisaks tehti ettepanek Valga-Tartu ohjamisalal hundi küttimismahtu suurendada 7 isendi võrra seoses 2023. aastal esinenud hundikahjustustega (vt ka korralduse p 2.7). Kokkuvõtvalt teeb Keskkonnaagentuur ettepaneku muuta huntide küttimismahtu ja tingimusi ohjamisaladel järgmiselt:

2.5.1. Antud küttimissoovituse koostamise hetkeks on küttimislimiit Harju ohjamisalal praktiliselt täies mahus realiseeritud (12-st lubatud isendist kütitud 11) samas kui Ida-Harju ohjamisalal on 10-st küttida lubatud isendist kütitud 5 isendit. Lisandunud jäljevaatlustest huntide arvukuse, leviku ja paiknemise kohta lumega perioodil on peetud vajalikuks potentsiaalsete kahjude ennetamise eesmärgil lubada kasutada Ida-Harju ohjamisalale määratud limiiti ka Harju ohjamisalal.

2.5.2. Lisandunud jäljevaatlustest huntide arvukuse, leviku ja paiknemise kohta lumega perioodil on selgunud, et liigi arvukus Valga-Tartu ohjamisalal on peale esialgse küttimismahu ammendamist (10 isendit) endiselt kõrge. Eeltoodud põhjustel teeb

[1] Kättesaadav Keskkonnaagentuuri kodulehel aadressil: https://keskkonnaportaal.ee/index.php/et/ulukite-arvukus-ja-kuttimine, 14.12.2023.
[2] Kättesaadav Keskkonnaagentuuri kodulehel aadressil: https://keskkonnaportaal.ee/index.php/et/ulukite-arvukus-ja-kuttimine, 14.12.2023.
[3] Ettepanek on registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 07.02.2024 nr 13-11/24/2386 all.

Keskkonnaagentuur ettepaneku lubada Valga-Tartu ohjamisalal küttida täiendavalt 7 isendit (hundijahti võivad pidada kõik ohjamisala jahipiirkonnad).

Valga-Tartu hundi ohjamispiirkonda hõlmav maastik on hundile pigem vähemsobilik, seal puuduvad suuremad loodusmassiivid ning kultuurmaastike osakaal on kõrge. Seda tõestab ka varasemate aastate hundi suhteliselt madal asustustihedus piirkonnas, hundid asustavad seda ala reeglina vaid tema kõrge arvukuse aastatel. Samas on see Mandri-Eesti üks suuremaid lambakasvatuspiirkondi.
Eelpoolmainitud teadmistest lähtuvalt on Valga-Tartu ohjamisala üks kahest hundi ohjamisalast (teine on korralduse p-s 2.5.1 nimetatud Harju ohjamisala), kus paiksete huntide olemasolu korral on kahjustuste tekkimise tõenäosus keskmisest märksa kõrgem, mistõttu on Keskkonnaagentuur käsitlenud seda alana, kus küttimissurve huntidele peaks ületama nende juurdekasvu ning huntide asustustihedus peaks olema madal. See tähendab aga seda, et huntide küttimise võimalus peaks seal säilima kuni jahihooaja lõpuni.
Praeguseks on Valga-Tartu ohjamisala osas, mis hõlmab Tartumaad, Põlvamaad ja Valgamaa põhjaosa teada kümnekonna hundi olemasolu, kelle elualad jäävad täielikult või suuremas osas ohjamispiirkonna sisse, kokku on selle ohjamispiirkonnaga seotud aga 17-22 hunti.

2.6. Keskkonnaagentuur on 13.12.2023 Keskkonnaametile saadetud varasemas küttimismahu ettepanekus[4] (edaspidi *13.12.2023 ettepanek*) ära märkinud, et 12.12.2023 on alates püsiva lumikatte saabumisest tehtud jäljevaatlustest ning kütitud isendite kohta kogutud andmetest lisandunud info põhjal Mandri-Eestis tuvastatud vähemalt 35 hundi pesakonna olemasolu käesoleval aastal (sigimishooaja algusest alates). Praeguste teadmiste juures jääb 164 isendi küttimisel alles vähemalt 25 (maksimaalne kõikumine ±5) hundipesakonda, mis on piisavalt turvaline arvestades kehtivas suurkiskjate kaitse ja ohjamise tegevuskavas (edaspidi *tegevuskava)* toodud arvukuse soovitud vahemikku, milleks on 20-30 hundipesakonda. Keskkonnaagentuuri 13.12.2023 ettepanekus on ära toodud, et korrelatsiooni analüüsi tulemusel on tugev seos hundi arvukuse ja tema tekitatud kahjustuste vahel. Sellest ilmneb, et hundi arvukuse ja asutustiheduse langetamine peaks kaasa tooma ka kahjustuste vähenemise eelmainitud kahel ohjamisalal. Eeltoodu valguses peab Keskkonnaamet 08.11.2023 korraldusega määratud küttimismahtude ümberpaigutamist Harju ja suurendamist Valga-Tartu ohjamisaladel põhjendatuks.

2.7. Olemasoleva küttimismahu ümber jagamine ja küttimisvõimaluse võimaldamine laiemale alale (Ida-Harju ohjamisala arvelt lisaks ka Harju ohjamisalale) ja täiendavate isendite küttimine (Valga-Tartu ohjamisalal) on vajalik põhjusel, et jooksval aastal vähendada hundikahjustuste tekkimise tõenäosust nendes piirkondades. Suur osa 2023. aasta kahjustustest on toimunud eelmainitud piirkondades. Harju ohjamisalal on kariloomi rünnatud 2023. aastal vähemalt 59 korral ja Valga-Tartu ohjamisalal vähemalt 50 korral. Rünnakute tagajärjel on hukkunud või vigastatud lammaste koguarvuks hinnatud Harju ohjamisalal 214 ja Valga-Tartu ohjamisalal 396 isendit.

Valga-Tartu ohjamisalal toimusid hundirünnakud lambakarjadele 2023. aastal aasta mai keskpaigast kuni novembri lõpuni, mil lõppes piirkonnas lammaste väljas pidamine. Lambaid on rünnatud eelmainitud ohjamisalal üsna laial alal, mis moodustab ohjamisala kogupindala suurusest vähemalt ligikaudu 2/3 (hundid ründasid 29 erineva lambakasvataja lambakarju). Võrreldes kahe varasema aastaga (2021 ja 2022) on hundirünnakute hulk Valga-Tartu ohjamisalal 2023. aastal suurenenud ligikaudu 7 korda ning hukkunud ja vigastatud lammaste arv 13 korda. Eeltoodud rünnakute puhul on huntide rünnakute ärahoidmiseks ohjamisalal rakendatud erinevaid ennetusmeetmeid, sh rajatud lammastele

[4] Ettepanek on registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 13.12.2023 nr 13-11/23/851-2 all.

huntide kaitseks korralikud lambaaiad (nt Hauka Farm OÜ) ja soetatud karjavalvekoerad (nt Tõusev Koit OÜ, Manni OÜ). Hoolimata rakendatud meetmetest ohjamisalal 2023. aastal hundirünnakud jätkusid, kuna hundid näitasid üles ebatavaliselt julget käitumist, murdes lambaid korduvalt ning tungisid ka lambalautadesse ning aedikutesse, kus viibisid lisaks lammastele ka veised (lambad karjatatakse aias koos veistega nii Parasmäe kui ka Haamaste külas) või karjavalvekoerad. Ohjamisalale väljastati eelmainitud kahjustuste tõttu 2023. aasta suvel 3 hundi küttimise eriluba, millest realiseeriti Võhandu jahipiirkonnas 21.09.2023 1 luba.

Huntide arvukuse piiramine on põhjendatud eelkõige jahiajal. Viimane aitab vältida olukorda, kus eriloaga jahi käigus kütitakse hundi pesakonna olemasolul vanaloomad, mistõttu võivad sündinud kutsikad hukkuda või jääda omapead, mis omakorda võib põhjustada nuhtlusisendite teket.

2.8. Haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) § 64 lõikest 1 tuleneb, et haldusorgani poolt haldusakti muutmisele kohaldatakse haldusakti kehtetuks tunnistamise kohta sätestatut. HMS § 64 lõike 2 kohaselt otsustab haldusorgan haldusakti kehtetuks tunnistamise kaalutlusõiguse kohaselt, kui seadus ei keela haldusakti kehtetuks tunnistada või ei kohusta haldusakti kehtetuks tunnistama. HMS § 64 lõige 3 sätestab, et kaalutlusõiguse teostamisel tuleb arvestada haldusakti andmise ja haldusakti kehtetuks tunnistamise tagajärgi isikule, haldusakti andmise menetluse põhjalikkust, haldusakti kehtetuks tunnistamise põhjuste olulisust ning nende seost isiku osalemisega haldusakti andmise menetluses ja isiku muu tegevusega, haldusakti andmisest möödunud aega ning muid tähtsust omavaid asjaolusid. HMS § 65 lõike 2 kohaselt võib õiguspärase haldusakti edasiulatuvalt kehtetuks tunnistada isiku kasuks, välja arvatud juhul, kui sama sisuga haldusakt tuleks uuesti välja anda või kui kehtetuks tunnistamine oleks vastuolus seadusega. Tulenevalt HMS § 68 lõikest 2 otsustab haldusakti muutmise haldusorgan, kelle pädevuses oleks haldusakti andmine muutmise ajal.

2.9. Jahiseaduse (edaspidi *JahiS*) § 22 lõike 2 alusel kehtestab pruunkaru, hundi, ilvese ja hallhülge küttimismahu igal jahiaastal Keskkonnaamet, lähtudes JahiS § 21 lõikes 4 nimetatud aruandest ning jahindusnõukogu ettepanekust. JahiS § 21 lõike 4 punkti 4 kohaselt koostab igal aastal JahiS § 21 lõike 3 alusel määratud asutus ulukite seire aruande, mis muuhulgas sisaldab uluki soovituslikku küttimismahtu ja -struktuuri. JahiS § 21 lõike 3 alusel kehtestatud keskkonnaministri 23.05.2013 määruse nr 27 „Jahiulukite seireandmete loetelu ja kogumise kord ning seiret korraldama volitatud asutus" §-st 1 tulenevalt on jahiulukite seire korraldaja Keskkonnaagentuur.

2.10. Eeltoodust (p 2.8.-2.9.) tulenevalt on Keskkonnaamet pädev haldusorgan 08.11.2023 korraldust muutma.

2.11. Eeltoodud põhjustel muudab Keskkonnaamet korralduse lisas 1 ära toodud hundi küttimise mahtu ja hundi küttimise lisatingimusi Ida-Harju, Harju ja Valga-Tartu ohjamisaladel s.o ohjamisaladel nr 2, 9 ja 17. Tehtud muudatuste tulemusel võib 08.11.2023 korraldusega Ida-Harju ohjamisalale määratud hundi küttimismahu seni realiseerimata osa realiseerida alates käesoleva korralduse jõustumisest ka Harju ohjamisala jahipiirkondades. Lisaks suurendatakse Valga-Tartu ohjamisalal huntide küttimismahtu 7 isendi võrra ning alates käesoleva korralduse jõustumisest on eelmainitud ohjamisalale kehtestatud hundi küttimismaht kokku **17** isendit.

2.12. Hundi küttimine on lubatud vaid küttimismahu realiseerimata osas vastavalt korralduse lisas 1 ohjamisaladel kehtestatud hundi küttimismahtudele.

(allkirjastatud digitaalselt)
Leelo Kukk
peadirektori asetäitja

Saata: Ohjamisalade koordinaatorid, Eesti Jahimeeste Selts ejs@ejs.ee, Keskkonnaagentuur, Kliimaministeerium

Margo Tannik
jahinduse peaspetsialist
looduskaitse korraldamise osakond